

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg



Klacht	:	RKRW 23.02
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	De Rooyse Wissel
Datum binnenkomst klacht	:	24 januari 2023
Datum hoorzitting	:	7 februari 2023
Einde termijn	:	7 februari 2023

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klachten van de heer A., hierna te noemen klager, aan wie op grond van een zorgmachtiging zorg wordt verleend door De Rooyse Wissel.

De klachten zijn gericht tegen mevrouw X. (verpleegkundig specialist en destijds hoofdbehandelaar van klager), hierna te noemen, tezamen met de hieronder genoemde algemeen directeur van De Rooyse Wissel, verweerders.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft op 19 januari 2023 van klager een klaagschrift ontvangen, gedateerd op dezelfde datum en inhoudende vier klachten. Na het ontvangen van enige stukken heeft de commissie op 24 januari 2023 klacht 4 ontvankelijk verklaard.

De algemeen directeur van De Rooyse Wissel heeft de klachtencommissie op 3 februari 2023 een verweerschrift met een aantal bijlagen doen toekomen.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klager de klachtencommissie voorafgaand aan de hoorzitting op 7 februari 2023 een toelichting op de klachten toegezonden.

De hoorzitting heeft plaatsgevonden via beeldcommunicatie. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

1.1 TERMIJN

Het klaagschrift bevat vier klachten, volgens klager als omschreven in artikel 10:3 Wvggz, en deze klachten hebben betrekking op een beslissing waarvan het gevolg actueel is, zodat de klachtencommissie, uitgaande van de datum van ontvangst van het klaagschrift, gehouden is binnen 2 weken na ontvangst ervan schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van de klachten, te weten uiterlijk op 7 februari 2023.

De klachtencommissie heeft op 7 februari 2023 een verkorte versie van de beslissing aan partijen gestuurd.

2 KLACHT

- 1 Klager is het niet eens met de insluiting op zijn kamer buiten de nachtelijke uren;
- 2 Klager is het niet eens met het toezicht tijdens bezoek;
- 3 Klager is het niet eens met de controle van zijn kamer op 5 januari 2023;
- 4 Klager is het niet eens met de beperking van zijn bewegingsvrijheid,

Daarnaast verzoekt klager om een schadevergoeding bij een gegronde klacht.

3 FEITEN

- Klager is veroordeeld voor het bekijken en het in bezit hebben van kinderpornografisch en dierpornografisch materiaal. Aangezien dit een schending van de voorwaarden van een lopende TBS-maatregel betrof, heeft rechtbank Limburg klager bij vonnis van 14 december 2018 een



- gemaximeerde TBS met dwangverpleging opgelegd. De maatregel is op 29 december 2018 gaan gelden.
- Klager is vanaf 25 april 2019 op basis van deze (gemaximeerde) TBS-maatregel opgenomen in het Forensisch Psychiatrisch Centrum De Rooyse Wissel, zijnde een TBS-kliniek, op een afdeling met beveiligingsniveau 4
 - De klager opgelegde TBS-maatregel is per 29 december 2022 van rechtswege geëxpireerd. Daarmee is de jegens klager onder de TBS-maatregel geldende verlofmachtiging van de minister van Justitie en Veiligheid komen te vervallen.
 - Na expiratie van de TBS-maatregel is klager op dezelfde afdeling, met beveiligingsniveau 4, gebleven.
 - Op 19 december 2022 heeft rechtbank Limburg een zorgmachtiging, geldend tot en met uiterlijk 19 juni 2023, ten aanzien van klager verleend. Het beperken van de bewegingsvrijheid, het uitoefenen van toezicht op betrokkene (klager) en het beperken van het recht op het ontvangen van bezoek zijn, voor zover in deze klachtprocedure van belang, als vormen van verplichte zorg hierin opgenomen. Het insluiten van klager en het onderzoek van klagers woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen zijn door de rechtbank niet als maatregelen in het kader van verplichte zorg opgenomen, met motivering.
 - Voorts zijn in genoemde beschikking van rechtbank Limburg onder meer de artikelen 42, vijfde lid, en 44, alsmede de hoofdstukken V, VI en VII van de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (Bvt) van toepassing verklaard.
 - Klager is meermalen ingesloten, 's nachts van 22.00 uur tot 08.15 uur, als ook één of twee keer ook van 16.00 uur tot 19.00 uur of van 19.00 uur tot 22.00 uur.
 - Klager heeft bezoek gehad van zijn vriendin en van zijn vader, die tezamen op bezoek kwamen. Dit bezoek heeft plaatsgevonden onder toezicht.
 - Klager heeft sinds enige weken geen verlof meer gehad.
 - Op 5 januari 2023 heeft op de kamer van klager een periodieke controle plaatsgevonden in het kader van algemeen toezicht.
 - Klager is op 27 januari 2023 overgeplaatst van de FPC naar de forensisch psychiatrische kliniek van dezelfde instelling, waar beveiligingsniveau 3 geldt.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAGER

Het standpunt van klager komt, samengevat, neer op het volgende.

Klager is van mening dat hij vanaf 19 december 2022, de datum waarop jegens hem een zorgmachtiging is verleend met een geldingsduur tot en met uiterlijk 19 juni 2023, onder de werking van de Wvggz valt. In de daarop volgende periode is er volgens klager sprake van het verlenen van verplichte zorg aan hem.

Klacht 1 - insluiting

De insluiting van klager is toegepast tijdens de nachtelijke uren van 22:00 tot 8:15 uur en daarnaast 1 of 2 keer ook tussen 16:00 tot 19:00 uur of 19:00 tot 22:00 uur. Klager heeft vernomen dat de oorzaak van de insluiting in de niet nachtelijke uren ligt bij personeelstekort binnen de instelling. Ten aanzien van de insluiting is klager van mening dat primair moet worden getoetst aan alle vereisten van de Wvggz, subsidiair dat artikel 8:9, lid 1 tot en met lid 3, Wvggz in acht had moeten worden genomen.

Deze verplichte zorg wordt toegepast ter uitvoering van de zorgmachtiging en de daarin van toepassing verklaarde artikelen van de Bvt. Onder deze van toepassing verklaarde artikelen gaat het onder andere over artikel 3:4 Wet forensische zorg (Wfz), hierdoor zijn de huisregels van de instelling van toepassing in deze zorgmachtiging.

Volgens de huisregels kan de bewegingsvrijheid binnen de kliniek als volgt worden beperkt: "Tenzij de afdelingsregels of uw behandelplan andere insluittijden bepalen, verblijft u in elk geval tussen 22.00



en 8.15 uur op uw eigen kamer. Uw kamer wordt 's nachts afgesloten. Vanaf het insluiten dient het op de hele afdeling rustig te zijn."

Naar de mening van klager geven de huisregels niet de mogelijkheid in te sluiten op andere tijdstippen dan hiervoor genoemd. Deze insluitingen zijn alleen mogelijk op grond van het behandelplan. Voor zover klager bekend, is in het behandelplan hierover niets opgenomen. Klager heeft geen toestemming gegeven voor insluitingen en ook de zorgvormen die afgegeven zijn in de zorgmachtiging Wvggz geven geen optie tot verdere insluiting. Verder is van belang dat personeelstekort voor een patiënt die valt onder de Wvggz geen houdbaar argument is voor insluiting. Ook is dat niet opgenomen als grondslag voor insluiting in de Bvt.

Ter zitting neemt klager het standpunt in dat hij geen problemen heeft met de nachtelijke insluitingen.

Klacht 2 – toezicht tijdens bezoek

Klager mag bezoek ontvangen, maar enkel onder toezicht. Hij krijgt met regelmaat bezoek van zijn vader en vriendin, die beiden gelijktijdig op bezoek komen. Klager is het er niet mee eens dat dit bezoek onder toezicht plaatsvindt, waartegen klager zich ook met regelmaat heeft verzet. Uit het verweerschrift volgt dat de grondslag van dit toezicht is opgenomen in artikel 37 Bvt. Verder wordt beargumenteerd dat de beslissing om toezicht te houden op klagers bezoek begrijpelijk zou zijn omdat het behandelteam (te) weinig zicht op klager als ook op de risico's heeft. Klager vraagt zich af hoe het kan dat dit inzicht er niet is geweest na jaren op dezelfde afdeling te hebben verbleven. Te meer daar hij onlangs is overgeplaatst naar een andere afdeling, waar het regime van de Bvt niet geldt. Op deze afdeling mocht klager wel direct zijn bezoek ontvangen zonder toezicht. Hierdoor is bij hem als patiënt het gevoel ontstaan dat de toepassing van toezicht arbitrair was.

Klager is van mening dat voor het beperken van het bezoek middels toezicht als grondslag artikel 3:2 Wvggz had moeten worden genomen. Er had getoetst moeten worden aan alle vereisten van verplichte zorg op grond van de Wvggz. Hierin biedt zijn zorgmachtiging enkel de mogelijkheid om het bezoek volledig te verbieden of toezicht uit te oefenen op klager. Indien de grondslag had gelegen in één van de mogelijkheden uit artikel 3:2 Wvggz, had deze verplichte zorg volgens klager niet verleend mogen worden, onder andere omdat er niet zou worden voldaan aan de doelen van verplichte zorg. Zo zou er geen sprake zijn van ernstig nadeel, met name omdat het bezoek gelijktijdig plaatsvond door vader en vriendin samen. Daarnaast waren er mogelijk minder zwaarwegende alternatieven voorhanden, hoewel klager in beginsel geen toezicht tijdens het bezoek wil. Er had, alvorens toezicht door een medewerker plaatsvond, onderzocht kunnen worden of enkel geluid- of cameratoezicht afdoende waren geweest. Niet gemotiveerd is wat de reden is dat er niet voor degelijke vormen van toezicht is gekozen. In het geval dat één van deze bepalingen de grondslag moet vormen voor het beperken van het bezoek, ontbreekt een geldige titel, waardoor de zorg onrechtmatig is verleend. Voor zover de klachtencommissie van oordeel is dat de beperking van het bezoek moet worden beoordeeld op grond van de Bvt, wil klager het volgende meegeven. In het verweer wordt verwezen naar artikel 37 Bvt, waarin het volgende is opgenomen: "Dit toezicht kan omvatten het beluisteren of opnemen van het gesprek tussen een bezoeker en de verpleegde". In de huisregels is opgenomen dat het uitgangspunt is dat een bezoeker zich vrijelijk kan onderhouden met de verpleegde, tenzij er een ernstig gevaar uitgaat voor de veiligheid van bezoeker. In dat geval kan er toezicht bij het bezoek aanwezig zijn. Klager begrijpt niet van welk ernstig nadeel sprake zou zijn bij gelijktijdig bezoek van zijn vader en vriendin. Dus ook op grond van de Bvt en huisregels was het toezicht onrechtmatig.

Klacht 3 - kamercontrole

De kamercontrole wordt toegepast ter uitvoering van de van toepassing verklaarde artikelen van de Bvt in de zorgmachtiging. Onder deze van toepassing verklaarde artikelen gaat het onder andere over artikel 3:4 Wfz, hierdoor zijn de huisregels van de instelling van toepassing in deze zorgmachtiging. De huisregels zeggen het volgende over een kamercontrole: "Uw kamer kan te allen tijde bij wijze van steekproef of op indicatie door of namens de directeur, in het kader van algemeen toezicht op de aanwezigheid van verboden voorwerpen worden gecontroleerd. Onder deze controle wordt ook de controle van uw kluisje verstaan. Daarnaast kan uw kamer op hygiënische gronden worden geïnspecteerd."



Ook kan volgens de huisregels een kamercontrole plaatsvinden op grond van de orde of veiligheid in de kliniek. Volgens de huisregels wordt een kamercontrole altijd door tenminste twee medewerkers van de organisatie uitgevoerd. Betrokkene kan bij de controle, uiteraard op gepaste afstand (buiten de deuropening), aanwezig zijn, tenzij gemotiveerd anders wordt besloten. Gebruikelijk is volgens klager verder dat hij achteraf een formulier krijgt van de kamercontrole, maar dat hij deze tot op heden niet heeft ontvangen.

Uit de zorgmachtiging volgt dat de rechter expliciet de advocaat heeft gevolgd in de opvatting dat onder andere het onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen niet hoeft te worden opgenomen als zorgvorm. Te meer daar zich de afgelopen vier jaar geen situaties hebben voorgedaan die aanleiding waren voor toepassing van o.a. deze zorgvorm. Klager neemt het standpunt in dat deze beslissing in de zorgmachtiging voorrang heeft op de algemeen gestelde huisregels en op artikel 29 lid 1 Bvt, aangezien het individueel besliste voorrang heeft op het algemene. Klager is verder van mening dat de orde en veiligheid niet in het geding waren, mede gelet op de voorgaande jaren.

Mocht de klachtencommissie het standpunt innemen dat er wel een kamercontrole mocht plaatsvinden op grond van de zorgmachtiging en het daarin opgenomen artikel 29 Bvt, wil klager ter overweging meegeven dat er in dat geval ook een beslissing had moeten worden genomen op grond van artikel 8:9 Wvggz bij de uitvoering van de zorgmachtiging. Nu deze beslissing niet is genomen, ontbreekt de geldige titel op grond van de Wvggz.

Klacht 4 - beperken bewegingsvrijheid

De beperking bewegingsvrijheid wordt in casu toegepast tot heden. Klager vindt het onbegrijpelijk dat hij met een zorgmachtiging minder vrijheden heeft gekregen dan onder zijn TBS-maatregel, ondanks dat er geen voorvallen hebben plaatsgevonden die deze verdere beperking zouden initiëren. Klager heeft meermaals bij de verpleging gevraagd om zijn verlofafspraken (vrijheden), maar heeft gehoord dat deze niet meer gelden omdat zijn TBS-maatregel zou zijn afgelopen. Verdere gesprekken over zijn vrijheden en de beperking daarvan hebben niet plaatsgevonden volgens klager, hetgeen hij betreurt. Anders dan verweester is klager van mening wel degelijk verzet te hebben gevoerd tegen de beperking van zijn bewegingsvrijheid. Allereerst heeft klager in zijn zorgkaart kenbaar gemaakt dat hij geen klinische opname wenst. Dit impliceert volgens klager dat hij op geen enkele wijze wenst te worden beperkt in zijn bewegingsvrijheid. Het had op de weg van de behandelaar gelegen met klager hierover in gesprek te gaan en af te stemmen, nu dit kan worden gezien als een uiting van verzet. Daarnaast is het opgestelde zorgplan niet met klager besproken, waarbij klager opnieuw zijn bezwaren zou hebben geuit. Uit de beschikking inzake de zorgmachtiging volgt dat er in de visie van de rechtbank meer inspanning moet worden verricht om de (eerder) geplande verlopen te realiseren en dat er kansen voor klager worden geblokkeerd. Klager heeft hierbij juist aangegeven dat verlof/vrijheden bij zijn traject hoort om zijn doelen te bereiken en dat hij van mening is dat daarin meer moet gebeuren. Ook hierin kan een verzet tegen de volledige beperking bewegingsvrijheid worden gezien. Hij heeft bij zijn pb-er aangegeven verlof of vrijheden te wensen en te vragen hoe het daarmee zit. Klager geeft te kennen dat hem toen is gezegd dat verlof of vrijheden niet meer mogelijk zou(den) zijn, omdat hij niet langer onder de Bvt zou vallen. Klager vindt niet dat de instelling op basis hiervan er vanuit mocht gaan dat hij vrijwillig heeft ingestemd met volledige beperking van zijn bewegingsvrijheid. Uit het verweerschrift volgt dat er geen verlofafspraken meer zouden zijn na het beëindigen van de maatregel van TBS met dwangverpleging.

Nu volgens klager wel degelijk sprake is geweest van verzet, is er in casu niet aan alle eisen voldaan die de Wvggz aan de uitvoering van verplichte zorg stelt. De zorgverantwoordelijke was daarom verplicht bij de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging een aantal randvoorwaarden in acht te nemen, aldus art. 8:9 Wvggz.

Daarnaast gelden de algemene eisen en voorwaarden voor het verlenen van verplichte zorg, zoals verwoord in de hoofdstukken 2 en 3 van de wet. In casu gaat het om de volgende eisen die niet of onvoldoende zijn nageleefd:

- informeringsplicht

Er is volgens klager niet voldaan aan de informeringsplicht. Klager en zijn advocaat hebben van de geneesheer-directeur geen afschrift van de beslissing gekregen en zijn niet tijdig schriftelijk in kennis



gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon (artikel 8:9 lid 3 Wvggz). Uit de ontvangen stukken volgt dat de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg niet op schrift is gesteld en niet schriftelijk is gemotiveerd (art. 8:9 lid 2 Wvggz).

- geen overleg gevoerd met klager

De zorgverantwoordelijke heeft ter uitvoering van de zorgmachtiging een beslissing tot verplichte zorg genomen zonder met de klager te overleggen (artikel 8:9 lid 1 sub b Wvggz). Klager geeft aan zijn zorgverantwoordelijke niet meer gesproken te hebben vanaf moment van de rechtszitting.

- wilsbekwaamheid en gevaar onvoldoende gemotiveerd

Klager betwijfelt of in het dossier is vastgelegd of klager wilsbekwaam wordt geacht en of er een acuut levensgevaar dreigt voor de klager of dat er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn/haar ontwikkeling te worden geschaad, of als de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is (art. 8:9 lid 4 Wvggz).

- onjuiste of geen inschatting stoornisgerelateerd nadeel

Klager is van mening dat er door de zorgverantwoordelijke niet of niet juist geoordeeld over de aanwezigheid van voldoende stoornisgerelateerd nadeel (artikel 3:3 Wvggz). Volgens klager is er geen sprake meer van ernstig nadeel dat wordt veroorzaakt door een stoornis, hetgeen ook volgt uit afgelopen vier jaren, waarin zich geen situaties hebben voorgedaan die aanleiding waren voor toepassing van verplichte zorgvormen.

- niet of onvoldoende voldaan aan algemene uitgangspunten en randvoorwaarden

Er is niet of niet juist geoordeeld over de mogelijkheden voor vrijwillige zorg (artikel 2:1, lid 1 en lid 2, Wvggz en artikel 3:3 sub a Wvggz). Verplichte zorg is een ultimum remedium, in de Wvggz is uitdrukkelijk vastgelegd dat dwang alleen in uiterste gevallen mag worden toegepast. Volgens klager waren er wel mogelijkheden tot vrijwillige zorg te kunnen komen, maar dit is nooit met hem besproken onder de zorgmachtiging. Zo had klager vrijwillig willen instemmen met beperking van zijn bewegingsvrijheid, als er ook vrijheden waren afgesproken.

Ook is er volgens klager niet geoordeeld over de proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid van de interventie (art. 2:1 lid 3 Wvggz). Het beperken van zijn bewegingsvrijheid is niet evenredig. Uit het zorgplan volgt dat dit kan plaatsvinden als er sprake zou zijn van gedragsproblemen of dat het psychische beeld dermate op de voorgrond staat om de veiligheid voor patiënt en zijn omgeving te waarborgen. Volgens klager is van een dergelijke situatie geen sprake geweest. Het belang van behandelen staat niet in verhouding met de dwang. Ook zijn er volgens klager minder bezwarende alternatieven, te weten in ieder geval begeleide vrijheden. Klager betwijfelt tevens of er wel is voldaan aan de doelmatigheid. Uit de beschikking zorgmachtiging volgt dat het uiteindelijke doel begeleid wonen en ambulante behandeling is. De vraag rijst of dit doel kan worden bereikt met een volledige beperking van de bewegingsvrijheid. Klager is van mening dat hij juist de mogelijkheid had moeten krijgen om te laten zien dat hij buiten de instelling goed functioneert.

- honoreren wensen en voorkeuren (art. 2:1, lid 5 en lid 6, Wvggz)

Op grond van artikel 2.1 lid 5 Wvggz dienen de wensen en voorkeuren te worden vastgelegd en zoveel mogelijk te worden gehonoreerd. Er is niet juist geoordeeld over het honoreren van de wensen en voorkeuren van klager. Deze zijn in het zorgplan onvoldoende gemotiveerd weerlegd.

4.1 STANDPUNT VERWEERDERS

Het standpunt van verweerders komt, samengevat, neer op het volgende.

Klacht 1 - insluiting

Klager is in de periode van 29 december 2022 tot 19 januari 2023 meermaals ingesloten. Hij stelt dat dit niet in de zorgmachtiging als vorm van verplichte zorg is opgenomen. Klager is echter beperkt op basis van de Bvt (hetgeen wederom gelegitimeerd is middels 6:4, lid 4 en lid 5, Wvggz). Hierdoor is een beoordeling van de verplichte zorg op grond van de Wvggz niet meer nodig. Er is voorts geen sprake geweest van een beperking van de bewegingsvrijheid in de zin van artikel 33 Bvt en klager



heeft eveneens het recht behouden (ex artikel 31, tweede lid, Bvt: Hoofdstuk VI 'Bewegingsvrijheid binnen de inrichting') in ieder geval vier uren per dag met medepatiënten door te brengen. In de periode 29 december 2022 en 19 januari 2023 zijn er twee momenten geweest dat er te weinig personeel aanwezig was, waarop de geneesheer-directeur heeft besloten dat patiënten in hun kamer voor enkele uren werden ingesloten om de algehele veiligheid te kunnen garanderen.

Klacht 2 – toezicht tijdens bezoek

Klager heeft in de periode van 29 december 2022 tot 19 januari 2023 eenmaal bezoek gehad, hetgeen in begeleidde vorm heeft plaatsgevonden. Hij stelt dat dit een verdergaande maatregel is dan in zijn zorgmachtiging als vorm van verplichte zorg is opgenomen. Klager is echter beperkt op basis van de Bvt. Hierbij komen we derhalve niet toe aan verplichte zorg op grond van de Wvggz. Op grond van artikel 37 Bvt: Hoofdstuk VII 'Contact met de buitenwereld', wordt het bezoek van een patiënt (reeds geruime tijd) begeleid. Dit toezicht kan uitgeoefend worden, indien dit noodzakelijk is met het oog op een in artikel 35, derde lid, van de Bvt genoemd belang. Gelet op hetgeen uit het dossier naar voren komt - met name de mogelijke relatie met klagers delictgedrag - is de beslissing toezicht te houden op klagers bezoek begrijpelijk omdat het behandelteam (te) weinig zicht op klager en de risico's heeft. Dit is hem mondeling medegedeeld, zoals de Bvt dat ook vereist. Klager is hiermee niet geschaad in zijn (bezoek)recht.

Ter zitting wordt uitgelegd dat met name de reclassering het recidivegevaar bij klager nog steeds erg hoog inschat, ondanks vier jaar behandeling. Door een systeemtherapeut is hier meer dan één jaar onderzoek naar gedaan. Er zijn derhalve zorgen geuit naar onder andere het resocialisatieproject.

Klacht 3 – kamercontrole

Klager heeft in de periode van 29 december 2022 tot 19 januari 2023 eenmaal een kamercontrole gehad, namelijk op 5 januari 2023. Hij stelt dat dit niet in de zorgmachtiging als vorm van verplichte zorg is opgenomen. Klager is echter beperkt op basis van de Bvt. Hierdoor is een beoordeling van verplichte zorg op grond van de Wvggz niet meer noodzakelijk. Op grond van artikel 29 Bvt, Hoofdstuk V 'Controle en geweldgebruik', kan er een onderzoek van de persoonlijke verblijfsruimte plaatsvinden. Volgens het formulier kamercontrole is deze controle de periodieke controle (steekproefsgewijs) geweest, in het kader van algemeen toezicht op de aanwezigheid van verboden voorwerpen in de persoonlijke verblijfsruimte van verpleegde, tevens gelegitimeerd middels de huisregels van de kliniek. Klager is hiermee niet in zijn rechten geschonden.

Klacht 4 – beperken bewegingsvrijheid

Van belang is dat klager voorafgaand aan 29 december 2022 verlofmogelijkheden heeft gehad binnen zijn maatregel van TBS met dwangverpleging, op basis van een daartoe door de minister van Justitie en Veiligheid verleende verlofmachtiging voor begeleid verlof binnen bepaalde grenzen (stappenplan). Met het beëindigen van de TBS-maatregel is deze verlofmachtiging niet langer van toepassing. Er dient nu gekeken te worden naar de periode van 29 december 2022 tot 19 januari 2023, na het verlenen van de zorgmachtiging. Klager heeft binnen deze titel/rechtspositie nog geen vrijheden gehad of opgebouwd. Uitgaande van de redenering van artikel 31 Bvt: Hoofdstuk VI 'Bewegingsvrijheid binnen de inrichting', waren er in het geval van klager na het verlenen van de zorgmachtiging geen ruimere effectueerbare rechten waar hij aanspraak op kon maken: er waren simpelweg geen verlofafspraken.

Blijkens een beslissing van de Klachtencommissie van Fivoor d.d. 8 maart 2022 kan het al dan niet toekennen van verlof buiten de kliniek niet beschouwd worden als het uitvoeren van verplichte zorg, maar is het onderdeel van de behandeling. Hierdoor zijn klager ten aanzien van verlof geen vrijheden ontnomen welke hij eerder (binnen deze titel) wel heeft genoten en is er geen sprake geweest van een beperking van de bewegingsvrijheid in de zin van de Bvt. Er is daarom ook geen verplichte zorg toegepast.

Indien en voor zover de Wvggz op dit klachtonderdeel van toepassing is, was er in het geval van klager tevens geen sprake van verzet, waardoor er geen verplichte zorg ingezet hoefde te worden. Klager conformeerde zich steeds aan de afspraken, waardoor deze binnen het vrijwillig kader bleven. Zeker gezien de naderende overplaatsing naar de FPK, met allerlei nieuwe vrijheden en dergelijke,



heeft klager zich neergelegd bij de beslissing een reeds gepland verlof op te schorten. Het is aan klager uitgelegd dat hij straks meer vrijheden heeft bij de FPK. Klager uitte zijn onvrede, maar kon meerdere malen begrip opbrengen voor dit standpunt. Er is daarom eerst ingezet op de daaruit voortvloeiende impliciete toestemming en vrijwilligheid voordat dwang eventueel ingezet zou worden.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

BEVOEGDHEID EN ONTVANKELIJKHEID

Vast staat dat de klager opgelegde TBS met dwangverpleging op 29 december 2022 van rechtswege is geëxpireerd. Eveneens staat vast dat jegens klager bij beschikking van rechtbank Limburg d.d. 19 december 2022 een zorgmachtiging is verleend die geldt tot en met uiterlijk 19 juni 2023. Gezien het dwingende karakter van het strafrecht is de klachtencommissie van oordeel dat de gelding van de strafrechtelijke veroordeling in de periode van 19 december 2022 tot 29 december 2022 heeft geprevaleerd boven die van de zorgmachtiging en dat zij als regionale klachtencommissie Wvggz derhalve niet bevoegd is te oordelen over klachten die betrekking hebben op situaties die zich vóór de datum van 29 december 2022 hebben voorgedaan.

Vanaf 29 december 2022 heeft klager, doordat jegens hem een zorgmachtiging is verleend, een rechtspositie volgens de Wvggz. Daar klager zijn klachten baseert op artikel 10:3 Wvggz acht de klachtencommissie zich in dezen bevoegd.

In de jegens klager verleende zorgmachtiging zijn ingevolge artikel 6:4, lid 4 en lid 5, Wvggz delen van de Bvt van toepassing verklaard, voor zover thans van belang de hoofdstukken V, VI en VII. De daarin opgenomen bepalingen betreffen beheersbevoegdheden.

Dat de klachtencommissie ook bevoegd is te oordelen over klachten naar aanleiding van beslissingen die op grond van de bedoelde bepalingen in de Bvt zijn genomen, staat niet ter discussie. In verband daarmee verwijst de klachtencommissie naar de uitspraak van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming van 11 december 2020, RSJ R-20/7920/TA en R-20/7926/i A.

Voorts is de klachtencommissie van oordeel dat klager in zijn klachten kan worden ontvangen.

Klager heeft op grond van artikel 10:3 Wvggz een aantal klachten ingediend. De klachten van klager hebben betrekking op beslissingen tot achtereenvolgens het insluiten, toezicht houden bij het ontvangen van bezoek, doorzoeken van de kamer en het beperken van zijn bewegingsvrijheid. Het gaat derhalve over maatregelen die in het kader van de Wvggz en/of de Bvt kunnen worden getroffen.

Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klachten en dient zij deze beslissingen aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Klager stelt dat hij niet schriftelijk is geïnformeerd over de verplichte zorg die hij naar zijn zeggen vanaf 19 december 2022 heeft ontvangen. Hij is gedurende enkele weken niet op de hoogte geweest van de mogelijkheid van ondersteuning door de patiëntenvertrouwenspersoon inzake het verlenen van verplichte zorg en het in verband daarmee indienen van een klacht. Dit klemte te meer daar hij geen beslissing heeft ontvangen ter zake van verlening van verplichte zorg, terwijl er wel sprake was van verzet van zijn kant. Zijn advocaat heeft hem gewezen op de mogelijkheid van ondersteuning door de patiëntenvertrouwenspersoon bij het indienen van de klachten.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft hieraan toegevoegd dat de wilsbekwaamheid van klager kennelijk niet is beoordeeld, dat het ernstig nadeel onvoldoende is gemotiveerd en dat ook overigens niet aan de eisen die de Wvggz aan toepassing van verplichte zorg stelt is voldaan.

Van de zijde van verweerders zijn geen documenten overlegd waaruit blijkt dat klager is geïnformeerd over de toegepaste verplichte zorg. Verweerders stellen dat alle maatregelen zijn getroffen op grond van de Bvt en dat van verplichte zorg op grond van de Wvggz geen sprake is geweest. Derhalve zijn zij naar



hun mening niet gehouden de formele regels van de Wvggz na te leven. Wel is klager geïnformeerd over de maatregelen, overeenkomstig de regels van de Bvt.

Klager verblijft, naar het oordeel van de klachtencommissie, na 29 december 2022 in De Rooy Wissel op basis van een zorgmachtiging, waarbij artikel 6:4, lid 4 en lid 5, Wvggz van toepassing is. Blijkens lid 5 van genoemd wetsartikel behoudt klager in de gegeven omstandigheden zijn rechtspositie op grond van de Wvggz.

De klachtencommissie zal hierna per klacht, voor zover relevant, tevens op het formele aspect ingaan.

INHOUDELIJKE BEOORDELING

Klacht 1 – insluiting

In de huisregels is met betrekking tot de bewegingsvrijheid binnen de kliniek opgenomen dat patiënten tussen 22.00 en 8.15 uur op hun eigen kamer moeten verblijven en dat hun kamer 's nachts wordt afgesloten. Ter zitting heeft klager te kennen gegeven geen problemen te ervaren met insluiting 's nachts, maar hij vindt het niet juist dat hij een paar keer buiten de genoemde uren in zijn kamer is ingesloten. Volgens klager is dit niet opgenomen in de huisregels of zijn behandelplan en daarom niet geoorloofd. De reden dat er sprake zou zijn van een personeelstekort, vindt klager geen houdbaar argument.

Namens verweerders is tijdens de hoorzitting naar voren gebracht dat in verband met personeelsgebrek het hoofd van de instelling heeft besloten tot insluiting van patiënten met het oog op de veiligheid op de afdeling. Wél heeft klager gedurende vier uur per dag contact gehad met medepatiënten.

Vast staat dat insluiting niet als aan klager te verlenen verplichte zorg in de zorgmachtiging is toegestaan. In de huisregels en het behandelplan van klager is insluiting overdag evenmin opgenomen. Desalniettemin is klager een of twee keer overdag ingesloten.

Ingevolge artikel 34 lid 1 Bvt juncto artikel 32 lid 1 sub a Bvt (hoofdstuk VI van deze wet) is het hoofd van de instelling bevoegd een verpleegde af te zonderen, indien dit noodzakelijk is met het oog op een belang als bedoeld in artikel 32, eerste lid Bvt. In laatstgenoemd wetartikel is onder 1 sub b handhaving van de orde of van de veiligheid in de instelling als te beschermen belang genoemd. Verweerders hebben aangevoerd dat er als gevolg van personeelstekort een onveilige situatie op de afdeling zou kunnen ontstaan, hetgeen klager niet heeft weersproken. Naar het oordeel van de klachtencommissie is het standpunt van verweerders aannemelijk, mede in aanmerking genomen dat klager op een afdeling met beveiligingsniveau 4 verblijft. Gelet op het bepaalde in bovengenoemde artikelen van de Bvt mocht het hoofd van de instelling in de geschetste omstandigheden overgaan tot insluiting van klager.

De klachtencommissie is van oordeel dat, gezien het bovenstaande, artikel 8:9 Wvggz niet van toepassing is. De instelling was derhalve niet gehouden de maatregel in kwestie schriftelijk aan klager mede te delen.

De klachtencommissie is van oordeel dat de klacht op grond van bovenstaande overwegingen ongegrond moet worden verklaard.

Klacht 2 – toezicht tijdens bezoek

Klager is het er niet mee eens dat bezoek onder toezicht plaatsvindt. Naar zijn zeggen heeft hij zich hiertegen met regelmaat verzet. Klager begrijpt niet dat het behandelteam, zoals zijdens verweerders wordt gesteld, (te) weinig zicht heeft op hem en de risico's, terwijl klager al vier jaar in behandeling is. Klager is van mening dat voor het beperken van het bezoek middels toezicht als grondslag artikel 3:2 Wvggz had moeten worden genomen.

Verweerders nemen het standpunt in dat klagers bezoek wordt beperkt op basis van artikel 37 lid 4 juncto artikel 35 lid 3 Bvt, beide behorende tot de bepalingen van hoofdstuk VII Bvt, en dat het bezoek van klager (reeds geruime tijd) is begeleid. Verweerders achten deze beperking noodzakelijk



op grond van het in artikel 35, derde lid, van de Bvt genoemde belang. Zij wijzen daarbij op de mogelijke relatie met klagers delictgedrag. Daar komt bij dat het behandelteam (te) weinig zicht heeft op klager en de risico's. Klager is van te voren van deze maatregel en de motivering mondeling op de hoogte gesteld, zoals de Bvt vereist.

Anders dan klager is de klachtencommissie van oordeel dat "toezicht tijdens bezoek" niet begrepen kan worden als "het beperken van het recht op het ontvangen van bezoek", zoals vervat in de zorgmachtiging als toe te passen maatregel van verplichte zorg. Dit betekent dat de maatregel van toezicht tijdens bezoek, naar het oordeel van de klachtencommissie en anders dan klager stelt, niet kan worden verstaan als een maatregel van verplichte zorg in het kader van de Wvggz.

Vast is komen te staan dat klagers vriendin en klagers vader gezamenlijk klager hebben bezocht en dat dit bezoek onder toezicht heeft plaatsgevonden.

Ingevolge artikel 37 lid 4 Bvt (hoofdstuk VII Bvt) kan het hoofd van de instelling bepalen dat tijdens het bezoek toezicht wordt uitgeoefend, indien dit noodzakelijk is met het oog op een belang als bedoeld in artikel 35, derde lid Bvt. De klachtencommissie begrijpt dat daarmee in casu bedoeld wordt op het voorkomen van strafbare feiten en het beschermen van slachtoffers. Verweerders hebben in verband hiermee aangevoerd dat het behandelteam nog weinig zicht heeft op klager en de risico's die bezoek met zich meebrengt en dat, mede gelet op klagers delictverleden, gekozen is voor het houden van toezicht tijdens bezoek. De klachtencommissie acht dit standpunt aannemelijk. Dat klager hiervoor geen begrip kan opbrengen, doet hier niet aan af.

Nu bovendien niet weersproken is dat klager van dit toezicht te voren mondeling op de hoogte is gesteld, is de klachtencommissie van oordeel dat deze klacht (formeel en inhoudelijk) ongegrond is.

Klacht 3 – kamercontrole

Klager is het er niet mee eens dat op 5 januari 2023 zijn kamer is gecontroleerd. In de zorgmachtiging is artikel 3:4 Wfz van toepassing verklaard, waardoor de huisregels van de instelling van toepassing zijn. Uit de zorgmachtiging blijkt dat de rechter expliciet de advocaat heeft gevolgd in de opvatting dat onder andere het onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedragsbeïnvloedende middelen en gevaarlijke voorwerpen niet hoeft te worden opgenomen als verplichte zorgvorm. Klager huldigt het standpunt dat deze beslissing in de zorgmachtiging voorrang heeft op de algemeen gestelde huisregels en op artikel 29 lid 1 Bvt, aangezien het individueel besliste voorrang heeft op het algemene. Klager is verder van mening dat de orde en veiligheid niet in het geding waren, mede gelet op de omstandigheid dat zich in de voorgaande jaren geen situatie heeft voorgedaan die daartoe aanleiding gaf.

Conform de huisregels kunnen de kamers van patiënten te allen tijde bij wijze van steekproef of op indicatie door of namens de directeur, in het kader van algemeen toezicht op de aanwezigheid van verboden voorwerpen worden gecontroleerd.

Verweerders hebben te kennen gegeven dat op het desbetreffende formulier kamercontrole was vermeld dat sprake is geweest van een periodieke controle in het kader van algemeen toezicht op de aanwezigheid van verboden voorwerpen in de persoonlijke verblijfsruimte van de verpleegde. Daarbij is verwezen naar het bepaalde in artikel 29 lid 1 Bvt (hoofdstuk V Bvt). Dit toezicht is volgens hen tevens gelegitimeerd middels de huisregels van de kliniek.

In de zorgmachtiging is geen vorm van verplichte zorg opgenomen ten aanzien van kamercontrole; een dergelijke maatregel is gemotiveerd niet van toepassing verklaard.

Ingevolge artikel 29 lid 1 Bvt is het hoofd van de instelling bevoegd, onder meer in het kader van algemeen toezicht, de persoonlijke verblijfsruimte van een verpleegde op de aanwezigheid van voorwerpen die niet in zijn bezit mogen zijn te onderzoeken. De klachtencommissie is van oordeel dat op grond van deze bepaling en met inachtneming van hetgeen verweerders ter zake naar voren hebben gebracht, kamercontroles mogen worden uitgevoerd in het kader van het algemeen toezicht op de aanwezigheid van verboden voorwerpen in de persoonlijke verblijfsruimten van verpleegden. Gesteld noch is gebleken dat klager niet op de hoogte is van de inhoud van de desbetreffende huisregels.



De klachtencommissie komt op grond van hetgeen hierboven is overwogen tot het oordeel dat deze klacht ongegrond moet worden verklaard.

Klacht 4 – beperking van de bewegingsvrijheid

Klager vindt het onbegrijpelijk dat hij met een zorgmachtiging minder vrijheden heeft gekregen dan onder zijn TBS-maatregel, ondanks dat er geen voorvallen hebben plaatsgevonden. Klager heeft meermaals bij de verpleging gevraagd om zijn verlofafspraken (vrijheden), maar kreeg te horen dat deze niet meer gelden omdat zijn TBS-maatregel is afgelopen. Verdere gesprekken over zijn vrijheden en de beperking daarvan hebben niet plaatsgevonden volgens klager, hetgeen hij betreurt.

Verweerders delen mee dat klager tot 29 december 2022 in het kader van de TBS-maatregel verlofmogelijkheden had op grond van een daartoe door de minister van Justitie en Veiligheid verleende verlofmachtiging. Deze machtiging kwam op genoemde datum te vervallen. Na 29 december 2022 heeft klager binnen de titel/rechtspositie van de Wvggz nog geen vrijheden gehad of opgebouwd. Uitgaande van het bepaalde in artikel 31 Bvt (hoofdstuk VI) waren er volgens verweerders in het geval van klager na het verlenen van de zorgmachtiging geen ruimere effectueerbare rechten waar hij aanspraak op kon maken; er waren simpelweg geen verlofafspraken. Daarbij wordt verwezen naar een beslissing van de klachtencommissie van Fivoor d.d. 8 maart 2022 waarbij het al dan niet toekennen van verlof buiten de kliniek niet beschouwd kan worden als het uitvoeren van verplichte zorg, maar is het onderdeel van de behandeling. Verweerders stellen dat hierdoor klager ten aanzien van verlof geen vrijheden zijn ontnomen, welke hij eerder (binnen deze titel) wel heeft genoten en is er geen sprake geweest van een beperking van de bewegingsvrijheid in de zin van de Bvt. Er is daarom ook geen verplichte zorg toegepast. Daar komt bij dat er bij klager volgens verweerders geen sprake was van verzet, zodat er ook geen aanleiding was verplichte zorg ter zake in te zetten.

De klachtencommissie overweegt als volgt.

Vaststaat dat in de zorgmachtiging van klager de beperking van bewegingsvrijheid, als maatregel die in het kader van verplichte zorg kan worden getroffen, is opgenomen. Daarbij is, zoals eerder overwogen, toepassing gegeven aan artikel 6:4, lid 4 en lid 5, Wvggz, hetgeen inhoudt dat klager zijn rechtspositie behoudt op grond van de Wvggz.

Volgens verweerders is er geen sprake geweest van een beperking van de bewegingsvrijheid in de zin van de Bvt en is er evenmin verplichte zorg toegepast. In verband met dit laatste hebben verweerders naar voren gebracht dat klager zich conformeerde aan de situatie, in afwachting van overplaatsing naar een andere afdeling.

Klager heeft dit gemotiveerd betwist, hetgeen wordt ondersteund door de medische verklaring van 16 november 2022 waarin op pagina 4 wordt vermeld dat betrokkene, te weten klager, zich verzet tegen het verlenen van zorg die noodzakelijk is om ernstig nadeel af te wenden. Daarnaast heeft klager onweersproken gesteld dat hij in zijn zorgkaart kenbaar heeft gemaakt dat hij geen klinische opname wenste. Onder deze omstandigheden kan het standpunt van verweerders, dat er van de zijde van klager geen verzet is geweest, niet worden aangenomen.

Gelet op de rechtspositie van klager onder de Wvggz moet er vanuit worden gegaan dat hij in het kader van de zorgmachtiging in zijn bewegingsvrijheid is beperkt. Dit betekent dat daartoe een schriftelijke beslissing tot het toepassen van verplichte zorg had moeten worden genomen, met motivering, terwijl ter zake ook aan de overige vereisten van artikel 8:9 Wvggz, zoals onder meer het informeren van klager, had moeten worden voldaan. Daarnaast gelden de algemene eisen en voorwaarden voor het verlenen van verplichte zorg, zoals verwoord in de hoofdstukken 2 en 3 van de Wvggz.

Gebleden is, zo is de klachtencommissie van oordeel, dat verweerders niet hebben voldaan aan de desbetreffende bepalingen van de Wvggz.



Naar het oordeel van de klachtencommissie valt voorts niet in te zien dat er van de zijde van de kliniek niet toe is overgegaan om na het aflopen van de TBS met dwangverpleging in het kader van de Wvggz met klager te bespreken welke mogelijkheden er voor hem voor verlof zijn, en zo ja in welke mate hij zal worden beperkt in zijn bewegingsvrijheid, met motivering. De klachtencommissie zou het hebben kunnen begrijpen indien hetzelfde verlofbeleid als onder de TBS-maatregel van kracht was onder de werking van de Wvggz was aangehouden, totdat de overplaatsing van klager naar een afdeling met een lichter beveiligingsniveau zou zijn gerealiseerd, maar daarvan is niets gebleken. Gelet hierop acht de klachtencommissie aannemelijk dat klager in zijn belangen is geschaad.

Op grond van het bovenstaande is de klachtencommissie van oordeel dat klagers rechten, uitgaande van de Wvggz, zijn geschonden. Dit impliceert dat deze klacht gegrond zal worden verklaard.

6 SCHADEVERGOEDING

Klager heeft om schadevergoeding bij gegrondverklaring van (een van) zijn klachten verzocht en voorts heeft hij bij monde van de patiëntenvertrouwenspersoon tijdens de hoorzitting gevraagd in de gelegenheid te worden gesteld dit verzoek later nader te onderbouwen.

Daar de klachtencommissie klacht 4 gegrond zal verklaren en klagers verzoek, om de schade die hij stelt geleden te hebben te mogen toelichten, de klachtencommissie in de gegeven omstandigheden niet onredelijk voorkomt, zal zij klager daartoe de gelegenheid geven. Dit brengt mee dat op het schadevergoedingsverzoek later zal worden beslist.

Alvorens daarover te beslissen dient de klachtencommissie ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder hierover te horen. Dit heeft tot gevolg dat klager uiterlijk 6 weken na onderstaande beslissing over de klachten, te weten op 21 maart 2023, de beslissing over de eventueel toe te kennen schadevergoeding tegemoet kan zien.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verklaart de klachten 1 tot en met 3 ongegrond;
- verklaart klacht 4 gegrond;
- houdt de beslissing tot eventuele toekenning van schadevergoeding aan.

8 BEROEP

De klacht is gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klager bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).